

VG MENER

MANDAG 11. JANUAR 2010

Supperådet

Etter 16 år og seks regjeringer er det på tide å lage en gjennomgang av hva Norges viktigste internasjonale avtale er, representerer og betyr for Norge, sa Jonas Gahr Støre (Ap) da han introduserte utvalget som skal utrede konsekvensene av EØS-avtalen.

Legger vi godviljen til, kan vi kanskje være med på at intensjonen synes god; etter 16 år og seks regjeringer er det sannelig på tide å finne ut om den mest omfattende folkerettslige avtalen Norge noensinne har inngått har vært hensiktsmessig.

Nærmere 5000 lover og forskrifter er innlemmet i EØS-avtalen, som gir Norge, Island og Liechtenstein adgang til EUs indre marked. Nærmere 5000 lover og forskrifter som Norge i prinsippet ensidig har måttet akseptere. Nærmere 5000 lover og forskrifter vedtatt i EU,

som Norge uten innsigelses- eller påvirkningsmulighet har måttet implementere i nordmenns dagligliv. Dette gjelder alt fra lokale anbud og innkjøp i den enkelte kommune til EØS-kontrollen av individuelle kjøretøy, for øvrig en forskrift som praktiseres strengere og mer firkantet i Norge enn i noe EU-land – uten at vi har en bedre, sikrere og mer miljøvennlig bilpark av den grunn. Det vi derimot har, er et flertall frustrerte og forskjellsbehandlede bileiere som er blitt pålagt dyre og urimelig utbedringer av et nidkjært biltilsyn og merkeverksteder hvis primære oppgave synes å være å få folk flest. Der har EØS-avtalen i det minste hatt en sysselsettingskonsekvens.

VG MENER

» EØS-utvalget skal utelukke utrede det vi allerede vet.

11. januar 2010

Det er på det rene at vi må ha en handelsavtale med EU etter som Norge ikke er medlem av den Europeiske Union. At EØS-avtalen gjennomgås er en selvfølge. Vi mener den burde vært gjenstand for en kontinuerlig kritisk vurdering, men resultatet etter folkeavstemninger og stortingsvalg som har gitt oss regjeringer som både er for og mot norsk EU-medlemskap, har gjort EØS-avtalen til et politisk spedalsk anliggende. En avtale som hverken Bondeviks eller Stoltenbergs regjeringer har kunnet ta i uten å gå i oppløsning. Dette preger også den rødgrønne regjeringens EØS-utvalg som lukter Sp/SV-kompromiss lang lei. De to nei-partiene har fått sitt, men utvalgets mandat (og sammenheng) er ikke å utrede avtalen for å vurdere bedre alternativer. EØS-utvalget skal utelukke utrede det vi allerede vet. Dette skal de bruke to år på. Men det er kanskje slik at hverken ja- eller nei-siden i det rødgrønne arbeidskollektivet tør ta sjansen på en saklig innstilling som kunne utløst en ny EU-debatt?

For en gangs skyld må vi si oss enige med avisen Nationen som låner forfatteren Nils Kjærs ord i sin karakteristikk av EØS-utvalget: «Et hårfint kompromiss mellom nesten noe – og absolutt ingen ting».

Bokanmeldt

Klassekampens spaltist Hallvard Bakke tar et nådeløst oppgjør med boken «Teppefall i Treholt-saken», som er «full av feil, usannheter og fiksjon».

I motsetning til Treholt-saken.

Kunnskap

Amerikanske etterretningstjenester ble filleristet av president Obama i romjulen. En ny rapport sier de heller ikke fungerer skikkelig i Afghanistan.

Etterretning kan være det som avgjør en krig. God etterretning er helt avgjørende for at andre militære ressurser blir brukt riktig. USA har verdens største etterretningsapparat, men står allikevel bom fast på mange viktige steder i Afghanistan.

I en ny rapport skrevet av den øverste amerikanske militære etterretningsoffiseren i landet sammen med to andre, hevdets det at USA må bruke etterretningsressursene på en ny måte. Bare slik kan man håpe på å vinne krigen. Generalmajor Michael T. Flynn mener USA og ISAF er låst fast i fortidens tankemønstre, selv om de kjemper en på alle måter helt ny krig.

Suksess

En stadig trussel mot allierte soldater i Afghanistan er veibomber og bakhold. Jevnt og trutt tar dette livet av allierte soldater.

I Nawa-distriktet var det i fjor sommer slik at amerikanske og britiske soldater ikke kunne bevege seg mer en kilometer fra sin egen base uten å bli beskyttet. Lokalbefolkningen unngikk all kontakt med soldatene, til og med øyekontakt, i frykt for represalier fra Taliban. Fem måneder senere var situasjonen en helt annen, beskriver rapporten,

800 amerikanske marinesoldater forlot basen og etablerte seg med små poster rundt om i distriktet. I landsbyer og langs åkre. Resultatet er 90 prosent færre veibomber, og distriktets sentrale by er forandret fra en spøkelsesby til et levende handelssentrum med basar og folkeliv.

Suksessen i Nawa skyldes i stor grad at den amerikanske bataljonen så det som en av sine viktigste oppgaver å forstå lokalbefolkningen. Etterretningsressurser ble brukt på å samle inn informasjon om lokale maktstrukturer. Ganske snart fant man ut at mange av de eldre i lokalsamfunnene, synes det var problematisk at Taliban hadde tatt over den maktposisjonen de eldste tradisjonelt hadde hatt.

Avgjørende

Disse eldre ble oppsøkt og lyttet til

av militære ledere. Det ble fulgt opp med gjenoppbygging av viktig infrastruktur. Regelmessig ble det holdt møter mellom sentrale afghanere lokalt, amerikanske offiserer og representanter for regjeringen i Kabul. Etter få måneder var det blitt slik at bønder som tidligere ikke sa noe når Taliban gikk over åkrene deres for å grave en bombe ned vei veien, heller gikk ut og jaget dem bort.

Den som husker historien om det norske gisselet Pål Refsdal i fjor, vil kjenne igjen hvordan kunnskap om den grunnleggende konflikten mellom lokale eldsteråd og opprørerne i Taliban og al-Qaida, var avgjørende for å få Refsdal fri. Et godt eksempel på hvordan presis etterretning er avgjørende for gode resultater.

Generalmajor Flynn og hans medforfattere, mener at det er for få suksesshistorier som den i Nawa. At amerikansk etterretning i Afghanistan er altfor opptatt med å finne og identifisere opprørere, og altfor lite opptatt av å forstå landet og befolkningen. Etterretningsmiljøene rår over enorme ressurser. De kan fange opp nesten enhver form for kommunikasjon, og ved hjelp av satellitter, flygende droner og andre tekniske innretninger overvåke veistrekninger og landsbyer i sanntid.

Viktige erfaringer

Men Flynn og hans medforfattere mener dette ikke hjelper. Uten at innsamling og analyse av etterretningsopplysninger i større grad dreier seg om å gi militære sjefer mer inngående kunnskap om de komplekse sivile forholdene i Afghanistan, er de skeptiske til at opprøret vil la seg bekjempe.

De mener også at viktige erfaringer som gjøres lokalt rundt om i landet, ikke blir formidlet videre til andre. Resultatet er at de samme feilene begås igjen og igjen. Ikke bare av militære, men også av bistandsorganisasjoner.

Sør i Afghanistan ble det, med bistandspenger, bygget en flott ny brønn midt i en landsby. Tidligere hadde kvinnene i landsbyen måttet gå langt for å hente vann. Etter kort tid var brønnen ødelagt. Ikke av Taliban, men av kvinnene selv.

SOVER I SKYTTERGRAVENE: Krigen Nawa-distriktet i fjor sommer.

De ønsket ikke å miste muligheten til å omgås sosialt som de lange turene etter vann hadde gitt dem.

Svenske soldater fant ut at nye brønner kunne føre til bråk og uro,

POLITISK HALLINGKAST

Torsdag 21. januar åpner den splitter nye Riksscenen for folkemusikk. Deretter blir det en annen dans.

Under presentasjonen av statsbudsjettet i høst, ble Riksscenen holdt frem som en av budsjettvinnerne. Økningen på 13,4 millioner ga et samlet statstilskudd på 18 millioner kroner.

Så langt, alt såre vel. Folkemusikere er ikke vant til milli-

ondryss fra *Han Stat*, og feltet er relativt ukjent med politisk praksis. Folkemusikere spiller fele og blåser i lur, det er det de gjør. Og når politikere sier at folkemusikkfeltet er så verdifullt at det fortjener sitt eget hus og en egen stab til å forvalte denne arven, så tror folkemusikerne det de hører.

De kan jo ikke vite at politikere sier en ting når det er valgkamp, noe annet når budsjetter fremlegges og noe nytt i regnskapets time. Så derfor står norsk folkemusikk og folkedans nå med eget, flott hus på Grünerløkka i Oslo. En splitter ny scene, klar for bruk. En eller annen gang.

Når politikere som bevilget penger til huset også oppdager at det bør

fylles med aktivitet – og at det utløser noe som kalles driftsmidler – blir Riksscenen for folkemusikk et livlig sted. Det hører med til musikkhistorien at Riksscenen allerede i 2008 presenterte det faktiske regnestykket overfor departementet, slik at de årlige bevilgningene også skulle innebære penger til drift og bruk av huset når det åpnet i år.

Folkemusikkens storstue har så langt bare midler til å holde åpningskonsert. Hvis ikke politikere følger sin egen opptrappingsplan, har Riksscenen ingen hensikt.

Og vi vet hva som skjer når spellemenn tvinges til å bytte bort fela for fe. **YNGVE KVISTAD**